

Nytt från hälsoodontologin

FÖR MEDARBETARE INOM VÄRMLÄNSK TANDVÅRD

Nr 1 juni 2020

En härlig tid under ett märkligt år!

Vi befinner oss just nu i den härliga tid av ljusa sommarkvällar och nätter. Trots att en pandemi rasar runt knuten kan den inte helt förta glädjen över syrendoft och löften om en varm och skön sommar, gärna med uppfriskande och livgivande regn om nätterna.

Men vi glömmar ändå inte helt våra äldre och sjuka även om vi inte har fått tillträde till våra äldreboenden. Vi har kontaktat enhetscheferna och påtalat att munhälsan är extra viktig och att personalen ska satsa på att hjälpa till med den dagliga egenvården. Det kommer att bli en viktig uppgift att återuppta kontakterna med våra äldre när pandemin rasat förbi.

Christina Carlson

INNEHÅLL

Uppdateringstider 1
På tandvårdsfronten mycket nytt 2
Lisette efter Lena 3
2019 - både ökning och minskning 3
Motiverande stöd 4
Boktips från HO 4

Redaktör: Lena Östlund

Hälsoodontologiska enheten. Från vänster: Lena Östlund, Camilla Andersson, Lisette Axelgård, Cristina Carlson, Pernilla Södersten och Fredrik Thyberg.

UPPDATERINGSTIDER

I detta nummer av HO-nytt presenterar sig vår nyaste medarbetare Lisette Axelgård som började för drygt ett år sen. Vi är också glada över att Camilla är tillbaka och hon jobbar nu på halvtid för att sen öka på tjänstgöringen under hösten.

När det gäller äldretandvården har vi fått pausa den uppsökande verksamheten vilket innebär att vi kommer att få fullt upp med denna lagstadda verksamhet när vi får klartecken att återuppta den.

Vi har under våren jobbat med att uppdatera våra vårdlinjer och kallelserutiner för både barn och vuxna. För de friska (gröna) barnen är kallelseintervallen implementerade sen årsskiftet och övriga är på gång.

Vi har bildat en arbetsgrupp som tittar över hur vi ska kunna hitta verktyg för att vända den ökande trenden av

karies när det gäller de små barnen. Gruppen består av Christina Carlson, Tita Mensah, Maria Karlberg, Andreas Nordqvist, Barbro Olsson, Lena Östlund och Camilla Andersson. Redovisningen kommer att ske i höst.

Ni finner också information om några av de utredningar som rör tandvård och revideringen av nationella riktlinjer.

Hå en skön sommar!

På tandvårdsfronten mycket nytt

Flera utredningar som berör tandvården pågår just nu. Dessutom pågår ett stort arbete med att uppdatera de nationella riktlinjerna rörande tandvård.

TEXT: CHRISTINA CARLSON

Utredningen "Ett tandvårdssystem för jämlik tandhälsa" leds av Veronica Palm och huvuduppdraget är att ta reda på hur tandvårdssystemet kan utvecklas och bli mer jämlikt och

resurseffektivt. Hon har tillsammans med medarbetare åkt runt i Sverige och besökt regionerna för att få en uppfattning om hur tandvården fungerar på olika platser. I Värmland besöktes Storfors och där man fick en inblick i hur tandvården fungerar i glesbygd och vilka utmaningar som finns.

Den 1 mars 2021 ska utredningen presenteras och de är nu inne i analys- och skrivfasen.

Socialstyrelsen har gjort en utvärdering av tandvårdsstöd som regleras genom tandvårdsförordningen (Oral kirurgi, N, S och F) och det statliga särskilda tandvårdsbidraget (STB).

Deras resultat visade bl.a att regelverket upplevs svårt att tolka, det är svårt att bedöma vilka personer som har rätt till tandvårdsstöd, förfarandet kring läkarintyg beskrivs som krångligt och att det är få som tar del av STB i förhållande till det antal som beräknades 2013.

Utvärderingen lades fram i april och deras bedömning är att en översyn och omfattande revidering av tandvårdsförordningen behövs och i samband med detta bör också förordningen om tandhälsoregistret ses över. Revideringen av de nationella riktlinjerna för tandvård fortskrider och planen följs även om de inblandade i arbetet numer jobbar mest digitalt.

Utredaren Veronica Palm är inte riktigt klar med det nya tandvårdssystemet.

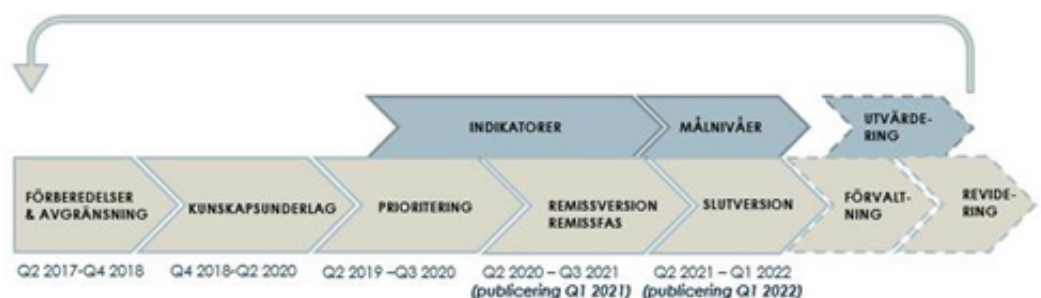

Man inhämtar kunskapsunderlag och där inte sådant finns går frågeställningen till en konsensuspanel.

Prioriteringsarbetet pågår också parallellt.

Målsättningen är att remissversionen kommer första kvartalet 2021 och då ersätter riktlinjerna från 2011 även om de slutgiltiga kommer först ett år senare 2022.

Plan för riktlinjearbetet

Lisette efter Lena för de äldre

Hej, mitt namn är Lisette Axelgård och jag har arbetat på Hälsoodontologiska enheten sedan 1 år tillbaka inom fokusområdet äldretandvård där jag efterträdde Lena Lindqvist.

Jag arbetar på vår enhet två dagar i veckan som munhälsostrateg, och tre dagar med kliniskt arbete som tandhygienist på folktandvården Årjäng.

Jag kommer att arbeta med uppsökande Verksamhet, ansvara och planera för nätverksträffar, utbildningsprogram till tandhygienister att använda vid utbildning till vårdpersonal, ROAG utbildning till kommunanställda samt anställda inom region

Värmland. I mitt uppdrag ingår även att samarbeta med andra aktörer i samhället och kollegor inom vår egen organisation och med privattandvården.

Jag kommer att delta i olika nätverk och medverka på mässor inom äldreområdet.

Folktandvården trogen sedan 1986

Jag började arbeta på folktandvården Värmland 1986 som tandsköterska och studerade vidare till tandhygienist, min examen tog jag 2001. Därefter har jag arbetat med den uppsökande verksamheten i Årjängs kommun, samt med barn och vuxna patienter på kliniken i Årjäng.

Mitt ledord är:

Som jag vill bli behandlad, så skall jag behandla andra.

2019 - både ökning och minskning

Sammanfattning från uppsökande verksamheten 2019

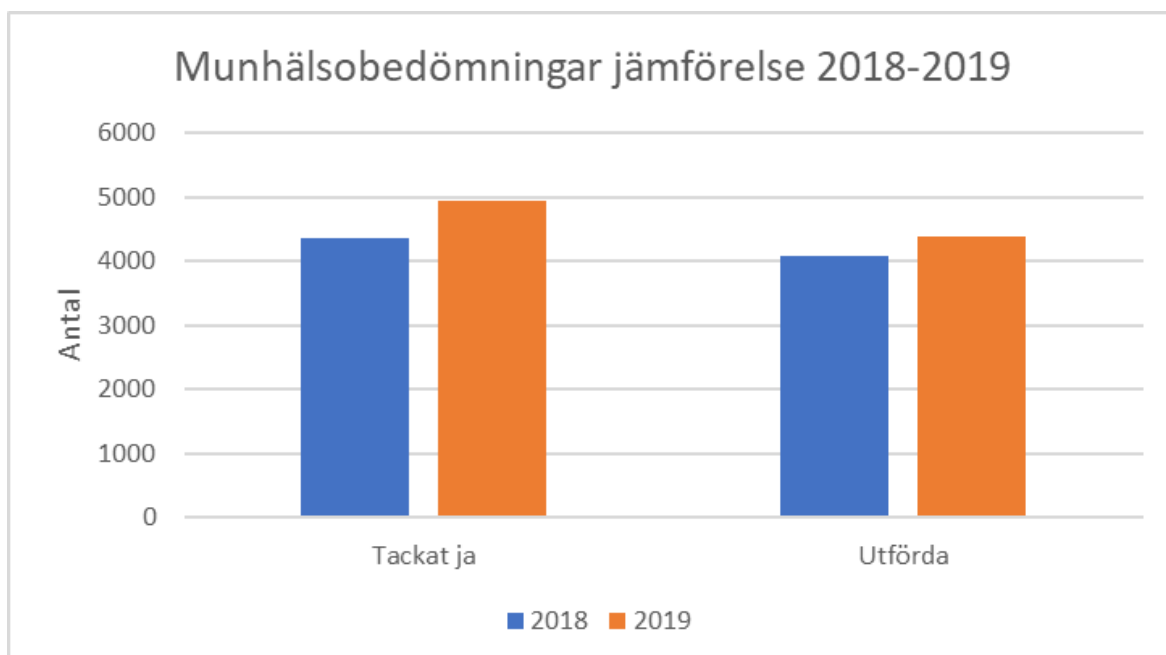
Munhälsobedömningarna har skett på särskilda boenden och i hemmen. Antalet personer som tackat ja till en munhälsobedömning har under året varit totalt 4940. Utförda munhälsobedömningar är 4376 (89%) jämfört med år 2018 då 4364 tackade ja och utförda 4091 (94%).

Den personal som är involverad i omvårdnaden av dessa personer är till antalet 7021 jämfört med år 2018 då 7619 och skall erbjudas årlig munvårdsutbildning.

Under år 2019 har 3308 (47%) personer deltagit jämfört med 2018 då 3648 (48%) personer deltog.

Försöket med fluoridsköljning efter lunch på boendena har fungerat bra

på några boenden men mindre bra på flertalet. En orsak till att det inte fungerat är att personalen uttrycker att de dementa inte kan skölja utan sväljer fluoriden. Till de personer som riskerar att svälja fluoriden rekommenderas att skölja med vatten istället.

MOTIVERANDE STÖD

Folktandvården i Värmland satsar på utbildning i motiverande samtal och håller på att inventera hur många som har grundutbildning i MI.

TEXT: LENA ÖSTLUND

Motiverande samtalsmetod nämns som en framgångsfaktor för tandvården i Socialstyrelsens nationella riktlinjer. MI är en evidensbaserad och väl beskriven metod. En av grunderna i motiverande samtal är ett coachande förhållningssätt. Det innebär att vi som behandlare inte styr patienten mot ett mål som vi satt upp, utan ett mål som patienten själv

satt upp i samtalet med oss.

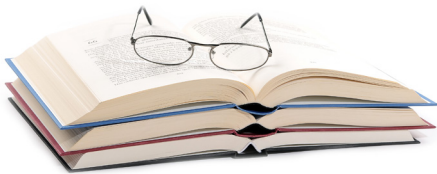
Inre och yttre motivation.

Information handlar om rationell och intellektuell kunskap, medan *motivation* handlar om att skaffa en grund för känslomässigt baserade förändringar och handlingar. För att patienten skall uppnå inre motivation kan vi använda motiverande samtalsmetod.

Det motiverande samtalets grundtekniker kallas BÖRS och det innebär att vi **B**ekräftar det patienten säger, ställer övervägande **Ö**ppna frågor, utför **R**eflekterande lyssnande och **S**ammanfattar det patienten sagt.

Under förra våren gick medarbetare från de flesta folktandvårdsklinikerna en utbildning och blev metodstödjare i MI. Det innebär att som metodstödjare se till att hålla MI vid liv på klinikerna. De sammankallar kollegor på kliniken som har grundutbildning i MI samt tränar tillsammans i grupper. Metodstödjarens roll är att planera och hålla i träningsgrupperna. De behöver inte vara experter på MI. Camilla och Lena på Hälsoodontologiska enheten kan stötta metodstödjarna vid behov. Hösten 2019 hade metodstödjarna en nätverksträff, vi planerar även för en nätverksträff hösten 2020.

Boktips från HO

Äldretandvård i teori och praktik av Ulrika Lindmark, Pia Skott, Inger Stenberg, Inger Wårdh, är en nyskriven bok

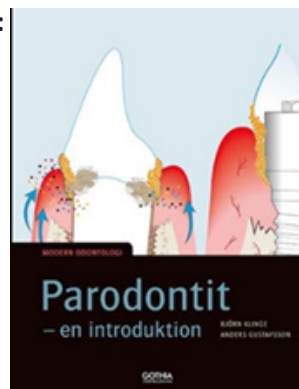
som ger kunskap om både det friska åldrandet och de vanligaste sjukdomarna hos äldre personer samt deras påverkan på den orala hälsan. Vikten av förebyggande vård liksom kopplingen mellan god munhälsa och god livskvalitet betonas. Teori varvas med praktik i form av fallbeskrivningar och konkreta tips.

Motiverande samtal i arbete med våld i nära relationer av Liria Ortiz, är en praktisk handbok i Motiverande samtal i arbete med våld i nära

relationer. När ska jag ta upp ämnet? Hur ska jag göra det? Boken vänder sig till alla som professionellt vill arbeta med motivation till förändring i möten med män eller kvinnor som är utsatta för våld, i såväl hetero- som samkönade relationer. Förhoppningen är att den här boken ger de redskap som många har saknat för att våga ställa den svåra frågan och klara av att motivera till förändring.

Parodontit: en introduktion av Björn Klinge och Anders Gustafsson har utkommit i en ny reviderad upplaga.

Även boken **Karies - sjukdom och hål** - Bengt Olof Hansson, Dan Ericson har reviderats och släppts i en ny upplaga.

Böckerna finns att låna hem till kliniken från Hälsoodontologin, kontakta Pernilla Södersten via mejl: pernilla.wilhelmsson.sodersten@regionvarmland.se eller på telefon 010-8319642.

Glad midsommar!

